הִלְכוֹת מְגִלָּה סִימָן תרצ

הַקּוֹרֵא שְׁלִיחַ צִבּוּר (מט) מִפְּתָמָא דַּעְתּוֹ עַל כָּל הַשּׁוֹמְעִים, אֲפִלּוּ הֵם אֲחוֹרֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת. (נ) * [ד]אֵין מְדַקְדְּקִין בְּטָעֲיוֹתֶיהָ, [ה]וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּוְקָא בְּטָעוּת שֶׁהַלָּשׁוֹן וְהָעִנְיָן אֶחָד, כְּהַהוּא עוּבְדָא דְּתַרֵי תַּלְמִידֵי דְּהָווּ יָתְבוּ קַמֵּיהּ דְּרַב, חַד קָרֵי יְהוּדִים וְחַד קָרֵי יְהוּדִיִּים וְלֹא אַהֲדַר חַד מִינַּיְיהוּ, אֶבָל טָעוּת (נא) אֲחֵר לֹא: טז [ו]צָרִיךְ לוֹמַר עֲשָׂרֶת בְּנֵי הָמָן' וַעֲשָׂרֶת' (נב) הַכֹּל בְּנִשִּׁימָה אַחַת, לְהוֹדִיעַ שֶׁכֻּלָּם נֶהֶרְגוּ וְנִתְלוּ כְּאֶחָד. הַגָּהּ: וְדַוְקָא לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל בְּדִיעֲבַד אִם (נג) הִפְסִיק בֵּינֵיהֶם יָצָא (תוספות סוף פרק קמא דמגילה (טז: ד"ה לימך) ואבודרהם (הל' פורים) ומהרי"ל (הל' פורים)), וּלְכַתְּחִלָּה נוֹהֲגִין לוֹמַר בִּנְשִׁימָה אַחַת מִתְּחִלַּת 'חֲמֵשׁ מֵאוֹת' (נד) אִישׁ וְאֵת פַּרְשַׁנְדָּתָא' כוּ' עַד 'עֲשָׂרֶת' (ממחבר ט ו-י) (מהרי"ל (סס בשם רוקח)): טז [ז]צָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר אָרוּר הָמָן בָּרוּךְ מָרְדְּכַי אָרוּרָה זֶרֶשׁ בְּרוּכָה אֶסְתֵּר אֲרוּרִים כָּל עוֹבְדֵי אֱלִילִים בְּרוּכִים כָּל יִשְׂרָאֵל, וְצָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר וְגַם חַרְבוֹנָה זָכוּר לַטּוֹב: יז [ח]מִנְהַג כָּל יִשְׂרָאֵל (נה) שֶׁהַקּוֹרֵא קוֹרֵא (יג) (נו) *)וּפוֹשֵׁט כְּאִגֶּרֶת לְהָרָאוֹת הַנֵּס, וּכְשֶׁיִּגְמֹר (נז) חוֹזֵר (יג) וְכוֹרְכָהּ כֻּלָּהּ, וּמְבָרֵךְ. הַגָּהּ: יֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ שֶׁנּוֹהֲגִין לוֹמַר אַרְבָּעָה פְּסוּקִים שֶׁל גְּאֻלָּה (נח) בְּקוֹל רָם, דְּהַיְנוּ 'אִישׁ יְהוּדִי' וְגוֹ' (ממחבר ח), 'וּמָרְדְּכַי יָצָא' וְגוֹ' (סס פ טו), 'לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה' וְגוֹ' (סס פסוק טז), 'כִּי מָרְדְּכַי הַיְּהוּדִי' וְגוֹ' (סס י ג), וְכֵן נוֹהֲגִין בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ (הגהות מיימוני פרק א' מ"ת ז) וכל כו (סי' תה) ואבודרהם (סס)), וְהַחַזָּן חוֹזֵר וְקוֹרֵא אוֹתָן. עוֹד כָּתְבוּ שֶׁנֶּהֱגוּ הַתִּינוֹקוֹת לָצוּר צוּרַת הָמָן עַל עֵצִים וַאֲבָנִים, אוֹ לִכְתֹּב שֵׁם הָמָן עֲלֵיהֶן, וּלְהַכּוֹתָן זֶה עַל זֶה כְּדֵי שֶׁיִּמָּחֶה שְׁמוֹ עַל דֶּרֶךְ 'מְחֵה צֵאתָם' (ממחבר ט ז-י).

שְׁכָּתֵב (שו"ת מהרי"ל) סִימָן נ"ו וּפוֹשֵׁט כְּאִגֶּרֶת אֲפִלּוּ מַה שֶּׁעָתִיד לִקְרוֹת).

ד טור בְּשֵׁם הֵירוּשַׁלְמִי (סס).

ה שם וְכֵן כָּתַב אֲרְחוֹת חַיִּים (אות י) וְהָרַ"ן (ה. ד"ה ונראין).

ו מִימְרָא דְּרַב אַדָּא מְגִלָּה ט"ז (ע"ב).

ז טור בְּשֵׁם הֵירוּשַׁלְמִי (בפ"ד דְּתַעֲנִיּוֹת) [בְּפֶרֶק ג' דְּמְגִלָּה] (ה"ז). ח שם בְּשֵׁם רַב הַאי וְשָׁכֵן מִנְהַג צְרָפַת וְאַשְׁכְּנַז וְסִפְרַד וְכֵן כָּתְבוּ בְּשֵׁמוֹ שְׁאָר פּוֹסְקִים.

*) (כְּךְ הֵם דִּבְרֵי הַמְכַתֵּב"ם (פרק ב ה"י), אֲבָל הַשּׁוּר כָּתַב פּוֹשֵׁט וְקוֹרֵא, וְכֵן פָּרוּשׁ מַהֲרִי"ל הַכֹּל עִנְיָן אֶחָד

בְּאֵר הֵיטֵב

דְּאִם הַשּׁוֹמֵעַ לֹא שָׁמַע תֵּבָה אַחַת לֹא יָצָא, אֲבָל אִם שָׁמַע וְלֹא כִּוֵּן בְּכָל תֵּבָה יָצָא, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז): יז (יג) וּפוֹשֵׁט. וְדַוְקָא שְׁלִיחַ צִבּוּר וְהַשּׁוֹמְעִין בִּמְגִלָּה אֵין צְרִיכִים לִפְשֹׁט. בַּ"ח (ס"ח) וּמַהֲרִי"ל (הל' פורים). עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יח): (יג) וְכוֹרְכָהּ. וּמַנִּיחָהּ עַל מְקוֹמָהּ וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ. מַעֲגִלֵי צֶדֶק, מַטַּה מֹשֶׁה (ענין

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לִשְׁמֹעַ, לֹא יָצָאוּ וְצָרִיךְ לַחֲזֹר: (מט) מִפְּתָמָא דַּעְתּוֹ וְכוּ'. וּלְעִנְיַן הַשּׁוֹמְעִים יִשְׁתַּנֶּה הַדִּין, דְּהָעוֹמְדִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת סְתָמָא מְכַוְּנִים, אֲבָל הָעוֹבֵר אֲחוֹרֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּעִנְיַן שֶׁיְּכַוֵּן בְּפֵרוּשׁ לָצֵאת יְדֵי חוֹבָה [פְּרִי חָדָשׁ]: (נ) אֵין מְדַקְדְּקִין בְּטָעֲיוֹתֶיהָ. אֵין הַדִּין הַזֶּה מַיְרֵי לְעִנְיַן כְּתִיבָה דְּשָׁם הַדִּין כְּמוֹ בְּסָעִיף ג', וְהָכָא מַיְרֵי לְעִנְיַן קְרִיאָה, דְּהַיְנוּ אֲפִלּוּ קָרָא אוֹתָהּ בְּכַמָּה טָעֲיוֹת כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים קָרָא כֻּלָּהּ: (נא) אַחֵר. כְּגוֹן שֶׁקָּרָא (מו) מ'ישֵׁב' (אסתר ב יט) יָשֵׁב אוֹ מ'נָפַל' (שם ז ח) נָפַל, דְּהָוֵי כְּאִלּוּ דִּלֵּג אוֹתָהּ תֵּבָה לְגַמְרֵי, וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִקְרוֹתָהּ כְּסֵדֶר: טו (נב) הַכֹּל בְּנִשִּׁימָה אַחַת. בֵּין פָּסוּק לְפָסוּק (מז) יַפְסִיק רַק כְּדֵי נְשִׁימָה, מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ לִקְרוֹתָהּ כְּאִגֶּרֶת. כְּשֶׁיֹּאמַר 'בַּלַּיְלָה הַהוּא נָדְדָה' (שם ו א) יַגְבִּיהַּ הַקּוֹל, כִּי שָׁם מַתְחִיל הַנֵּס. כְּשֶׁיֹּאמַר 'הָאִגֶּרֶת הַזֹּאת' (שם ט כו) יְנַעְנֵעַ הַמְּגִלָּה. כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל קנה סכ"ב) מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין בְּמִקְצָת מְקוֹמוֹת שֶׁכָּל הַקָּהָל אוֹמְרִים עֲשָׂרֶת בְּנֵי הָמָן, אֵינוֹ מִנְהָג, אֶלָּא הַקּוֹרֵא יֹאמַר לְבַד וְהַשְּׁאָר יִשְׁמְעוּ כְּמוֹ כָּל הַמְּגִלָּה: (נג) הִפְסִיק. אֲפִלּוּ שָׁהָא (מח) כְּדֵי לְגְמֹר כֻּלָּהּ: (נד) אִישׁ וְאֵת וְכוּ'. בְּמַהֲרִי"ל (הל' פורים אות יג) כָּתַב בְּשֵׁם הָרוֹקֵחַ מְשׁוּם דַּעֲשָׂרֶת בְּנֵי הָמָן הָיוּ שָׁרֵי חֲמִשִּׁים עַל חֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ. וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ נְשִׁימָה קְצָרָה, יְשַׁעֵר שֶׁאִם יַתְחִיל מִן 'חֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ' לֹא יוּכַל לוֹמַר כָּל עֲשָׂרֶת בְּנֵי הָמָן בִּנְשִׁימָה אַחַת, (מט) טוֹב יוֹתֵר שֶׁיַּתְחִיל מִן 'וְאֵת פַּרְשַׁנְדָּתָא' וְכוּ', כִּי זֶהוּ דֵּינָא דִּגְמָרָא אֲבָל 'חֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ' הוּא מִנְהָג בְּעָלְמָא: יז (נה) שֶׁהַקּוֹרֵא וְכוּ'. אֲבָל הַיְחִידִים הַשּׁוֹמְעִין בִּמְגִלּוֹת (נ) אֵין צְרִיכִין לִפְשֹׁט [בַּ"ח (ס"ח) וּמַהֲרִי"ל (הל' פורים)]: (נו) וּפוֹשֵׁט כְּאִגֶּרֶת. הַיְנוּ שֶׁפּוֹשְׁטָהּ (נפ) כֻּלָּהּ וְאֵינוֹ מַנִּיחָהּ כְּרוּכָה אֶלָּא כּוֹפֵל אוֹתָהּ דַּף עַל דַּף, וְיִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִגְרָרֶהָ עַל גַּבֵּי קַרְקַע [אֶלְיָה רַבָּה (ס"ק יב) וּפְרִי חָדָשׁ], וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"י) שֶׁכָּתַב דְּלֹאו דַּוְקָא עַל גַּבֵּי קַרְקַע, הוּא הַדִּין תְּלוּיָה מֵעַל הַשֻּׁלְחָן וּשְׁטָעמְפֶּ"ר נִמְי הָוֵי גְּנַאי כִּתְבֵי קֹדֶשׁ. עוֹד כָּתַב, דְּהִפְשִׁיטָה יִהְיֶה קֹדֶם שֶׁמַּתְחִיל לְבָרֵךְ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה הֶפְסֵק בֵּין בְּרָכָה לִקְרִיאָה: (נז) חוֹזֵר וְכוֹרְכָהּ כֻּלָּהּ וּמְבָרֵךְ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁכּוֹרְכָהּ כֻּלָּהּ (נפ) וּמַנִּיחָהּ לְפָנָיו עַל הַמִּגְדָּל (נג) וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ, וְהַטַּעַם, דְּגְנַאי הוּא לְמִגְלָה שֶׁתִּהְיֶה מֻנַּחַת כָּךְ, (נד) וַאֲפִלּוּ אִם הִתְחִיל הַבְּרָכָה וְאָמַר בָּרוּךְ אַתָּה כֵּיוָן שֶׁלֹּא אָמַר הַשֵּׁם פּוֹסֵק בְּאֶמְצַע וְכוֹרֵךְ וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ: (נח) בְּקוֹל רָם. מִשּׁוּם (נה) שִׁכְחָה, וּמַה שֶּׁחּוֹזֵר וְקוֹרֵא אוֹתָן, כְּדֵי לְהַשְׁמִיעַ לַצִּבּוּר שֶׁמְּצָוָה (נו) לְכַתְּחִלָּה לִשְׁמֹעַ כָּל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מו) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) בְּשֵׁם פּוֹסְקִים: טו (מז) שָׁם (ס"ק יז): (מח) פְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יז): (מט) כֵּן מִשְׁמַע מִבַּאוּר הַגְּרָ"א, וּפְשׁוּט: יז (נ) וְכִמְדֻמֶּה שֶׁאֵין נוֹהֲגִין כֵּן אֶלָּא כָּל אֶחָד פּוֹשְׁטָהּ כְּאִגֶּרֶת [פְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יח)]: (נפ) בַּ"ח (ס"ח) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יח) בְּשֵׁם מַהֲרִי"ל (שו"ת סי' נו), וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמְחַבֵּר וּפוֹשְׁטָהּ כְּאִגֶּרֶת הֵיְנוּ אֲפִלּוּ מַה שֶּׁעָתִיד לִקְרוֹת [מָגֵן אַבְרָהָם (שם)]: (נג) אֶלְיָה רַבָּה (ס"ק יד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים (סס פורים סי' תתרז), מַהֲרִי"ל (שם). וְאִם רוֹצֶה מְבָרֵךְ וְאַחַר כָּךְ תּוֹכֵרְכָהּ. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי' תרצב הגה"ט), סֵדֶר הַיּוֹם (סדר הפורים). כָּתַב מַהֲרִי"ל (שם) כְּשֶׁאוֹמֵר 'בַּלַּיְלָה הַהוּא נָדְדָה' (אסתר ו א) יַגְבִּיהַּ קוֹלוֹ כִּי שָׁם עִקַּר הַנֵּס. כְּשֶׁיֹּאמַר 'הָאִגֶּרֶת הַזֹּאת' (שם ט כו) יְנַעְנֵעַ הַמְּגִלָּה. מַטֵּה מֹשֶׁה (שם סי' תתרז):

בְּאוּר הֲלָכָה

[טַ"ז (סק"ח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים דְּלֹא כַּב"ח (ס"ד)]:

יד * אֵין מְדַקְדְּקִין בְּטָעֲיוֹתֶיהָ וְכוּ'. דִּין זֶה הוּא מִירוּשַׁלְמִי (פרק ב ה"ב). וְהַגָּה מִלְּשׁוֹן רִיאַ"ז הַמּוּבָא בְּשֻׁלְחָנֵי גְּבוֹרִים פֶּרֶק ב' (ה. אות ב) שֶׁכָּתַב דִּבְרֵי תּוֹרָה שֶׁאֵין מְפַסִּידִין הַקְּרִיאָה אֲפִלּוּ אִם הִשְׁמִיט וְלֹא קָרָא כְּלָל אֵינוֹ חוֹזֵר וְסִיֵּם שֶׁכֵּן הוּא בְּתַלְמוּד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מוּכָח דְּכַעַר דְּמַה שֶּׁאֵין מְדַקְדְּקִין הַיְנוּ בְּתֵבוֹת שֶׁאֵין מְפַסִּידִין הַקְּרִיאָה [וַאֲבָל אִם מְפַסִּידִין הַקְּרִיאָה כְּגוֹן 'וַיְמִי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעֲבְרוּ' (אסתר ט כח) וְהִשְׁמִיט תֵּבַת לֹא, וְכֵן 'וּמִתְּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים' (שם פסוק כב) הִשְׁמִיט הַמ"ם לֹא יָצָא, כֵּן כָּתַב שָׁם], וְהָגֵה הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן (ה') [ד'] כָּתַב עַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף י"ד דְּלֹא מִשְׁמַע כֵּן, וְאֵינִי יוֹדֵעַ כַּוָּנָתוֹ, אִם מִן הַיֵּשׁ אוֹמְרִים דְּמוּכָח דְּאֲפִלּוּ מִן יוֹשֵׁב לְיָשֵׁב וּמִן נוֹפֵל לְנָפֵל חוֹזֵר כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) כָּל שֶׁכֵּן אִם הִשְׁמִיט לְגַמְרֵי אֵיזֶה תֵּבוֹת אַף שֶׁאֵין מְפַסִּידִין הַקְּרִיאָה דְּחוֹזֵר, דְּלְמָא הָרִיאַ"ז סוֹבֵר כְּדַעַת רִאשׁוֹנָה דִּכְכָל גַּוְנֵי אֵין מְדַקְדְּקִין בְּטָעֲיוֹתֶיהָ, וְאוּלַי דְּסוֹבֵר הַמָּגֵן אַבְרָהָם דִּמְשַׁמַע מִלְּשׁוֹן הַמְחַבֵּר דְּלַדַּעַת רִאשׁוֹנָה אַף בְּטָעוּת שֶׁהָעִנְיָן מְשַׁנֶּה אֵין לְדַקְדֵּק בְּטָעֲיוֹתֶיהָ וְאֵינוֹ חוֹזֵר, אֲבָל בְּהַשְׁמִיט לְגַמְרֵי אֵיזֶה תֵּבוֹת זֶה אֵינוֹ נִכְנָס בִּכְלַל טָעוּת וְחוֹזֵר לְכוֹפֵי עַלְמָא. וְעַיֵּן בְּרָ"ן (ה. סוד"ה וגמ' תנא) שֶׁהֵבִיא רְאָיָה מִכְּרַחַת מִן הַגְּמָרָא דְּאִם חִסֵּר רַק תֵּבוֹת בְּנֵי הָרָמָכִים וְלֹא קָרָאן כְּלָל אֵינוֹ יוֹצֵא אַף בְּדִיעֲבַד, דְּלֹא הֻכַּל בַּגְּמָרָא (יח.) בָּזֶה אַף דְּלֹא יָדַע פֵּרוּשָׁן רַק מִשּׁוּם דַּעַל כָּל פָּנִים אִיכָּא בָּזֶה מִצְוַת קְרִיאָה וּפִרְסוּמֵי נִיסָּא, הָא אִם לֹא קָרָאן כְּלָל אֵינוֹ יוֹצֵא אַף בְּדִיעֲבַד, וְאוּלַי לְהָרִיאַ"ז יוֹצֵא בָּזֶה בְּדִיעֲבַד דְּהָא אֵינוֹ מַפְסִיד הַקְּרִיאָה, וְכֵן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הָרַשְׁבָּ"א (יח: ד"ה הי' כותבה) כְּהָרַ"ן]. וְהָגֵה הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) וְהַפְּרִי חָדָשׁ וְהַמַּטֶּה יְהוּדָה (סק"ג) נָקְטוּ כֻּלָּם לְדִינָא כְּהָרַ"ן וְהָרַשְׁבָּ"א וְלֹא כְּהָרִיאַ"ז. וְעַתָּה נְבָאֵר בְּקִצְרָה לְדִינָא, הִנֵּה לְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי יֵשׁ לִבְהֹג כְּדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים דְּהֵיכָא שֶׁהָעִנְיָן מְשַׁנֶּה כְּגוֹן מִן 'נִפַּל' (אסתר ח ט) נָפַל וּמִן 'יֵשֶׁב' (שם ב יט) יָשֵׁב, דְּחוֹזֵר וְקוֹרֵא עַל הַסֵּדֶר אֲפִלּוּ הֵיכָא דְּסִיֵּם כָּל הַמְּגִלָּה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ דְּהַעִקָּר כְּהַיֵּשׁ אוֹמְרִים, וּמִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהַמְחַבֵּר תָּלָה דִּין זֶה בְּשִׁתֵּי דַּעוֹת בִּלְשׁוֹן הַטּוּר, יֵשׁ לִנְקֹט דְּחוֹזֵר וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ, אֲכָן אִם חִסֵּר לְגַמְרֵי אֵיזֶה תֵּבָה בְּקְרִיאָה [וְהוּא הַדִּין בְּשִׁמְיעָה] לְדַעַת כָּל הַפּוֹסְקִים הַנַּ"ל חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ אַף שֶׁאֵין מַפְסִיד הַקְּרִיאָה, אֲכָן בְּחַיֵּי אָדָם (כלל קנה סט"ו) חֲשַׁשׁ לְדַעַת הָרִיאַ"ז וְכָתַב דְּתֵבָה שֶׁאֵין מַפְסִיד הַקְּרִיאָה חוֹזֵר וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ, וְעַיֵּן שָׁם דְּאַפְלּוּ חִסֵּר אוֹת אַחַת בְּקְרִיאָתוֹ יַחְזֹר:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת מְגִלָּה סִימָן תרצ

בְּאֵר הַגּוֹלָה **קנו:**

ט מְגִלָּה ה' (ע"א) וּכְרֹב וּכְפֵרוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת שָׁם (ד"ה הוה), וְכֵן כָּתַב הַטּוּר בָּשָׁם רַב עַמְרָם (סדר רב עמרם גאון סדר פורים) וְאֲבִיו הָרֹא"שׁ (פ"א סי' ו).

תְּמִחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק' (דברים כה יט) 'וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב' (משלי י ז), וּמִזֶּה נִשְׁתַּרְבֵּב הַמִּנְהָג (יד) (נט) שֶׁמַּכִּים הָמָן (ס) כְּשֶׁקּוֹרִים הַמְּגִלָּה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת (אבודרהם (הל' פורים)), * וְאֵין לְבַטֵּל שׁוּם (טו) מִנְהָג אוֹ לְלְעֹג עָלָיו, כִּי לֹא לְחִנָּם הֻקְבְּעוּ (בית יוסף (ד"ה כתב רב האי) בשם ארחות חיים (דיני קריאת פורים אות מח)): **יח** ט**מְגִלָּה (סא) בְּי"ד וּבְט"ו * צָרִיךְ (סב) לַחֲזֹר אַחַר** (טז) **עֲשָׂרָה, וְאִם אִי אֶפְשָׁר בַּעֲשָׂרָה קוֹרִים אוֹתָהּ בְּיָחִיד.** הַגָּהָה: וְיֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק (סג) אִם נָשִׁים מִצְטָרְפוֹת לַעֲשָׂרָה.

בֵּאוּר הַיּטֵב

(יד) שֶׁמַּכִּים. מַהֲרִי"ל (הל' פורים) לֹא הָיָה חוֹשֵׁשׁ לְהַכּוֹת הָמָן, וּבַלְּבוּשׁ כָּתַב בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמְרִים הָמָן יֹאמַר 'שֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב' (משלי י ז). וְעַל כָּל פָּנִים כְּשֶׁמַּכִּין הָמָן צָרִיךְ הַחַזָּן לְשָׁהֵק כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמְעוּ כֻּלָּם קְרִיאָתוֹ. וְכָל יָחִיד יִקְרָא פָּסוּק אוֹ שְׁנַיִם מִתּוֹךְ הַחֲמָשׁ בְּעוֹד שֶׁמַּכִּים הָמָן, כִּי אָז אַף שֶׁלֹּא יִשְׁמַע מֵהַחַזָּן יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ג'.

(טו) מִנְהָג. וְכָתַב רַמ"א בְּתְשׁוּבָה סִימָן כ"א בְּשֵׁם מַהֲרִי"ק שֹׁרֶשׁ קמ"ד דְּאִם נִמְצָא הַמִּנְהָג בְּאֵיזֶה פּוֹסֵק אֵין לְבַטֵּל וַאֲפִלּוּ בְּשָׁעַת הַדְּחַק אֵין לְשַׁנּוֹת הַמִּנְהָג, וַאֲפִלּוּ יֵשׁ בְּמִנְהָג צַד אִסּוּר אֵין לְבַטְּלוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב מַהֲרִי"ק שֹׁרֶשׁ ט', וַאֲפִלּוּ בְּמִנְהָג מָקוֹם אֶחָד אָמְרִינַן שֶׁמְּבַטֵּל הֲלָכָה, מִיהוּ אִם נִשְׁתַּנָּה הָעִנְיָן מֵאֲשֶׁר הָיָה בִּזְמַן הָרִאשׁוֹנִים רַשָּׁאִים לְשַׁנּוֹת הַמִּנְהָג לְפִי הַזְּמַן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּמַהֲרִ"א שְׁטֵיין בְּבָאוּרֵי סְמ"ג (מ"ע, לדף קעג ע"ב) כָּתַב הָא דְּאָמְרִינַן מִנְהָג עוֹקֵר הֲלָכָה הֵיינוּ אֲפִלּוּ רֹב דֵּעוֹת סְבִירָא לְהוּ אִסּוּר וְהַתַּלְמוּד מְסַיֵּעַ לְהוּ וְהַמִּנְהָג בָּנוּי עַל פִּי הַפְּסִיקְתָּא אוֹ סִפְרֵי חִיצוֹנִים, אָמְרִינַן מִנְהָג עוֹקֵר הֲלָכָה דְּוַדַּאי כָּךְ קִבְּלוּ אֲבוֹתֵינוּ אִישׁ מִפִּי אִישׁ. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. עַיֵּן מַהֲרִי"ק שֹׁרֶשׁ ט' וְשֹׁרֶשׁ נ"ד וּבְסֵפֶר בְּאֵר שָׁבַע (סי' כב). וְדִוְקָא מִנְהָג שֶׁנִּתְיַסֵּד עַל פִּי

בֵּאוּר הֲלָכָה

יז * **וְאֵין לְבַטֵּל שׁוּם מִנְהָג וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כב) **שֶׁהָאֲרִיךְ בָּזֶה, וְהִנֵּה מַה שֶּׁכָּתַב דַּאֲפִלּוּ יֵשׁ בְּמִנְהָג צַד אִסּוּר אֵין לְבַטְּלוֹ** כְּמוֹ שֶׁכָּתַב מַהֲרִי"ק שֹׁרֶשׁ ט', **עַיֵּן בְּתְשׁוּבַת חֲתַם סוֹפֵר** (ח"א) סִימָן קנ"ט **שֶׁאֵין אָנוּ שׁוֹמְעִין לוֹ,** דִּכְבָר דָּחָה לֵיהּ פְּרִי חָדָשׁ (או"ח סי' תצו) בְּמִנְהָגֵי אִסּוּר שֶׁלּוֹ סִימָן י' בְּרֵאשִׁית בְּרוּרוֹת, וְכֵן נִרְאֶה מִתְּשׁוּבַת הֶרִיבַ"שׁ סִימָן רנ"ו, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן תְּשׁוּבַת יָכִין וּבֹעַז (ח"א) סִימָן קי"ח שֶׁהֶאֱרִיךְ בִּדְיָנֵי מִנְהָג [פֹּתְחֵי תְּשׁוּבָה]:

יח * **צָרִיךְ לַחֲזֹר אַחַר עֲשָׂרָה.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק סב) מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּמִי שֶׁהָיָה בֵּיתוֹ סָמוּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְכוּ', כֵּן הֵבִיא הַבָּאֵר הֵיטֵב (ס"ק טז) בְּשֵׁם הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת (ח"א סי' רפז), וְהִנֵּה רָאִיתִי בַּלְּבוּשׁ שֶׁהֶעְתִּיק לְדִינָא הָפוּךְ מִזֶּה דְּיוֹצֵא בָּזֶה וְאַף לְכַתְּחִלָּה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כֵּן, וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּהַדִּין עִם הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת דְּצָרִיךְ לֵילֵךְ לְשָׁם, דְּאַף שֶׁדִּבְרֵי הַלְּבוּשׁ, [שֶׁכָּתַב דִּכְיָנוּן דִּבְמָקוֹם הַקְּרִיאָה יֵשׁ שָׁם עֲשָׂרָה וְשָׁם הֵנִי פַּרְסוּמֵי נִיסָּא וְהוּא שׁוֹמֵעַ לָהּ מֵאוֹתוֹ הַמָּקוֹם יוֹצֵא בָּהּ אַף לְכַתְּחִלָּה דִּקְרִיאַת הַמְּגִלָּה הֲלֹא בְּמָקוֹם עֲשָׂרָה הִיא], נוֹבְעִים מִדִּבְרֵי הָרַ"ן (ר"ה ז. ד"ה והקשו) הַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו בזמנה) עַיֵּן שָׁם, מִכָּל מָקוֹם פָּשׁוּט דְּגַם הָרַ"ן מוֹדֶה דְּצָרִיךְ לֵילֵךְ לְשָׁם עַל כָּל פָּנִים מִשּׁוּם בְּרֹב עַם הַדַּרַת מֶלֶךְ, דְּהָרַי הָרַ"ן גּוּפֵא הַקְשָׁה לְדִבְרֵי רַב דִּבְזַמְּנָהּ קוֹרִין בְּיָחִיד אַף לְכַתְּחִלָּה, אֲמַאי אָמְרוּ בִּגְמָרָא דְּבֵית רַבִּי הָיוּ מְבַטְּלִין תַּלְמוּד תּוֹרָה לֵילֵךְ לִשְׁמֹעַ מִקְרָא מְגִלָּה, וְתֵרֶץ דִּלְמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר מִשּׁוּם 'בְּרֹב עַם הַדַּרַת מֶלֶךְ' גַּם רַב מוֹדֶה דַּאֲפִלּוּ הָיָה לוֹ בְּבֵיתוֹ מֵאָה אֲנָשִׁים צָרִיךְ לֵילֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת לִשְׁמֹעַ הַקְּרִיאָה בְּצִבּוּר, וְרַק לְעִנְיַן לַחֲזֹר אַחַר עֲשָׂרָה לְקִבְּצָם סָבַר רַב דְּלֹא הַטְרִיחוּהוּ חֲכָמִים עַיֵּן שָׁם. וְאִם כֵּן הָכִי נָמֵי בְּעִנְיָנֵינוּ אַף אִם נִמְצָא דְּמִשּׁוּם פַּרְסוּמֵי נִיסָּא אֵין מְחֻיָּב לֵילֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת כִּסְבָרַת הַלְּבוּשׁ, עַל כָּל פָּנִים מִשּׁוּם בְּרֹב עַם צָרִיךְ לֵילֵךְ, וְאַפְשָׁר דְּגַם הַלְּבוּשׁ מוֹדֶה לָזֶה. וּמִלְּבַד כָּל זֶה, הָרַ"ן שָׁדָחֵק עַצְמוֹ בְּסִבָּרָא זוֹ הוּא לְתָרֵץ קֻשְׁיַת הַתּוֹסָפוֹת (הובא בר"ן שם) עַל מַה דְּקָאָמְרָה הַמִּשְׁנָה (ר"ה כו:) הָיָה עוֹבֵר אֲחוֹרֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת וְשָׁמַע קוֹל מְגִלָּה אִם כֵּוָן לִבּוֹ יָצָא, הָא בְּעִנְיַן עֲשָׂרָה אֲפִלּוּ בִּזְמַנָּהּ לְדִבְרֵי רַב אַסִּי. וְהִנֵּה זֶה הַקֻּשְׁיָא הוּא רַק אִם אָנוּ סוֹבְרִין כְּהַפּוֹסְקִים דְּלָרַב אַסִּי הוּא לְעִיכּוּבָא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם נִסְבֹּר דְּרַב אַסִּי קָאָמַר רַק לְמִצְוָה וְכִפְסָק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרַ"א (ד"ה ואם קראו), מִמֵּילָא אֵין כָּאן קֻשְׁיָא כְּלָל וְאֵין

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַמְּגִלָּה מִתּוֹךְ הַכְּתָב: **(נט) שֶׁמַּכִּים הָמָן.** מַהֲרִי"ל (שם) לֹא הָיָה חוֹשֵׁשׁ לְהַכּוֹת הָמָן, וְהַגָּאוֹן יַעְבֵּ"ץ (סידור שערי שמים שער הדגים פרק מגילה עפה ז יד) כּוֹתֵב עַל אֲבִיו הַחָכָם צֶבִי שֶׁהָיָה מַכֶּה וְרוֹקֵעַ בְּרַגְלוֹ וְטוֹפֵחַ בְּסַנְדָּלוֹ כְּשֶׁהִגִּיעַ לְזִכְירַת הָמָן, וְהַפְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק כא) כָּתַב דְּיָצָא שְׁכָרָם בְּהָפְסָדָם (מז) שֶׁמְּבַלְבְּלִין הַרְבֵּה: **(ס) כְּשֶׁקּוֹרִין הַמְּגִלָּה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת.** וְצָרִיךְ הַחַזָּן לְשָׁהֵק אָז בְּעֵת שֶׁמַּכִּין כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמְעוּ כֻּלָּם קְרִיאָתוֹ. וּמִפְּנֵי שֶׁמְּצוּי מְאֹד קִלְקוּלִים עַל יְדֵי הַהֲכָאָה, וּרְגִילִים הַנַּעֲרִים לְהַכּוֹת כַּמָּה פְּעָמִים בְּעֵת שֶׁחוֹזֵר הַחַזָּן לִקְרוֹת, עַל כֵּן טוֹב וְנָכוֹן שֶׁכָּל יָחִיד יִקְרָא פָּסוּק אוֹ שְׁנַיִם מִתּוֹךְ הַחֲמָשׁ בְּעוֹד שֶׁמַּכִּין הָמָן, כִּי אָז אַף שֶׁלֹּא יִשְׁמַע מֵהַחַזָּן יָצָא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ג'. וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (שם ס"ק יט) שֶׁנָּכוֹן מְאֹד שֶׁכָּל אֶחָד יִתְפֹּס חֻמָּשׁ בְּעֵת הַקְּרִיאָה, וְכָל תֵּבָה שֶׁלֹּא יִשְׁמַע מִן הַחַזָּן יִקְרָא מִן הַחֻמָּשׁ וְנִמְנָם אַבְרָהָם (ס"ק יט)]: **יח (סא) בְּי"ד וּבְט"ו.** הַיְנוּ בְּי"ד לָעֲיָרוֹת וְט"ו לַמְּקֻפָּין, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר, (נמ) אַף שֶׁהוּא בִּזְמַנָּהּ וְאֵיכָא פְּרִסוּמֵי נִיסָּא בְּלָאו הָכִי שֶׁהַכֹּל קוֹרִין בְּאוֹתוֹ זְמַן, אֲפִלּוּ הָכִי צָרִיךְ לְטָרְחַ וּלְקַבֵּץ עֲשָׂרָה שֶׁיִּהְיוּ בְּעֵת הַקְּרִיאָה מִשּׁוּם פְּרִסוּמֵי נִיסָּא, וְכָל שֶׁכֵּן אִם הוּא שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ, כְּגוֹן הַמְפָרֵשׁ בַּיּוֹם וְהַיּוֹצֵא בְּשִׁירָא וְאֵינוֹ מוֹצֵא מְגִלָּה לְהוֹלִיךְ עִמּוֹ דְּמֵתֶר לְהַקְדִּים וְלִקְרוֹתָהּ קֹדֶם שֶׁיּוֹצֵא כַּנַּ"ל בְּסִימָן תרפ"ח סָעִיף ז', (נט) אוֹ דְּמֻתָּרְמֵי יוֹם ט"ו בְּשַׁבָּת דְּצָרִיכִין הַמְּקֻפִּין לְהַקְדִּים וְלִקְרוֹתוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת כִּדְאִיתָא שָׁם בְּסָעִיף ו', (ס) בְּוַדַּאי צָרִיךְ לְקַבֵּץ עֲשָׂרָה לִקְרִיאָתוֹ, וּבְזֶה עוֹד (סא) חָמִיר יוֹתֵר דְּאִי לֵיכָּא עֲשָׂרָה לֹא יָקְרְאוּ (סב) הַמְּקֻפִּין עָלָיו: **(סב) לַחֲזֹר אַחַר עֲשָׂרָה.** וְאִם בְּעֵת הַהוּא קוֹרִין אוֹתָהּ בְּצִבּוּר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, (סג) אָז אֲפִלּוּ יֵשׁ לוֹ מֵאָה אֲנָשִׁים בְּבֵיתוֹ מְצָוָה לֵילֵךְ לְשָׁם מִשּׁוּם 'בְּרֹב עַם הַדַּרַת מֶלֶךְ', וְכֵן מִי שֶׁהָיָה בֵּיתוֹ סָמוּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְחַלּוֹנוֹתָיו פְּתוּחוֹת לְבֵית הַכְּנֶסֶת, אֲפִלּוּ הָכִי צָרִיךְ לֵילֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה צריך): **(סג) אִם נָשִׁים וְכוּ'.** דְּאֶפְשָׁר דְּכֵיוָן דְּהוּא רַק מִשּׁוּם פְּרִסוּמֵי נִיסָּא סַגִּי אַף בְּנָשִׁים. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק כד) דְּמִדְּלֹא הִזְכִּיר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מ) וְאַף שֶׁהִשְׁלִיחַ צִבּוּר שׁוּתָּק בְּשָׁעָה שֶׁמַּכִּים גַּם זֶה אֵינוֹ נָכוֹן שֶׁאָסוּר לְכַתְּחִלָּה לְהַפְסִיק יוֹתֵר מִכְּדֵי נְשִׁימָה כַּנַּ"ל [שָׁם בִּכְרֵי מְגָדִים]. וְהִנֵּה לֹא הֵעַתַּקְתִּי מַה שֶּׁהַבִּיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כא) **בְּשֵׁם הַלְּבוּשׁ שֶׁהָיָה אוֹמֵר 'וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב'** (משלי י ז) **בְּעֵת זְכִירַת הָמָן, דְּאַף אִם נִימָא דְּזֶה לֹא חֲשִׁיב הֶפְסֵק מִשּׁוּם דְּהוּא מְעִנְיָנוֹ שֶׁל יוֹם וּכְדִמּוּכָח סוֹף סָעִיף י"ג, עַל כָּל פָּנִים יוּכַל לְצַמְּחַ מִזֶּה קַלְקוּל גָּדוֹל שֶׁלֹּא יִשְׁמַע אָז אֵיזֶה תֵּבוֹת מִן הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר עַל יְדֵי זֶה, וְלֹא יֵצֵא אָז בִּקְרִיאַת הַמְּגִלָּה לָכֵן טוֹב שֶׁלֹּא לוֹמַר כְּלָל:** **יח (נמ)** עַיֵּן רַשַּׁ"י שָׁם (ה. ד"ה בזמנה): **(נמ)** כֵּן מוּכָח בִּגְמָרָא (ה.) דְּזֶה גַּם כֵּן בִּכְלָל שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ, אַף דִּבְזֶה הַכֹּל קוֹרִין בָּעֶרֶב שַׁבָּת, מִכָּל מָקוֹם הוֹאִיל וְדַחוּי הוּא מִזְּמַנּוֹ הַמְיֻחָד לוֹ לֹא הוֹצִיאוּהוּ חֲכָמִים מִשְּׁאָר שֶׁלֹּא בִּזְמַנּוֹ: **(ם)** דִּבְזֶה גַּם רַב מוֹדֶה: **(סם)** וְטַעַם הַקְּרִיאָה בְּלֹא בְּרָכָה,

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah